

9. BÖLÜM

TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERSİ İÇİN ETKİNLİK VE MATERYAL TASARIMI

Hülya SÖNMEZ¹

GİRİŞ

İkinci dünya savaşından sonra Avrupa ülkelerine yapılan yoğun işçi göçü ve bu göç sonucunda Avrupa'daki yerleşik hayat düzeni, Türkçenin ana dili olarak yurtdışında nasıl öğretileceği ihtiyacı ve bu yöndeki sorunları gündeme getirmiştir. Bu kapsamda eğitim hizmetlerinin kalitesinde önemli sorunlar mevcuttur. Özellikle öğretmen nitelikleri, öğretim materyalleri (öğretim programı, ders kitapları, öğrenci çalışma kitabı, destekleyici öğretim modülleri, vb.), öğrenci ve velilerin ana dili öğrenmeyle ilgili farkındalıkları ve tutumları, ülkelerin Türkçe öğretim politikaları gibi farklı konularda karşılaşılan bu sorunlar, hâlâ tam olarak çözümlenememiştir.

Türkçenin yurtdışında ana dil olarak öğretilmesinde ilgili ülkenin Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretilmesine yönelik tutumu ve eğitim politikası oldukça önemli bir faktördür. Çünkü öğretmen belirlenmesinden öğretim materyallerinin hazırlanmasına kadarki bütün süreçlerde ilgili ülkedeki eğitim paydaşlarıyla ortak çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle eğitim hizmetlerinin verilmesi ve hizmet kalitesinin değerlendirmesi sürecinde iki ülke işbirliği içerisinde olmalıdır. Bu çerçevede bütün paydaşların yer aldığı detaylı bir ana dili eğitimi için ihtiyaçların belirlenmesi gerekir. Nitekim yapılan araştırmada *öğretim sürecinde sistematik yaklaşımlar, strateji, yöntem ve tekniğin olmaması; öğretim materyalinden kaynaklı sorunlar, içeriğin iki dilli ve çok dilli öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına ve durumlarına uygun olmaması, hedef kitleye uygun kaynakların olmaması* olarak özetlenen konuların içerisinde etkinlik ve materyal tasarımı odaklı önemli sorunların olduğu belirlenmiştir (Sönmez, 2018).

¹ Doç. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

2. İki dilli Türk çocukları için hazırlanacak etkinliklerde bulunması gereken temel aşamalar nelerdir?
3. İki dilli Türk çocukları için hazırlanacak etkinliklerde kültür konuları nasıl düzenlenmelidir?
4. İki dilli Türk çocuklarının dil yeterliliklerini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla etkinlikler nasıl tasarlanmalıdır?

KAYNAKLAR

- Akıncı, M. A. (2007). Fransa'da Türkçe ana dili eğitimi ve iki dilli Türk çocuklarının dil becerileri. II. Avrupa Türk Dili Bilgi Şöleni, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Söğütözü, Ankara, 5-6 Mayıs.
- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R., Raths, J. & Wittrock, M. C. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: a revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. U. S.: Addison Wesley Longman, Inc.
- Arıcı, B. ve Kırkkılıç, A. (2017). Yurt dışında görev yapan Türkçe ve Türk kültürü öğretmenlerinin Türkçe ve Türk kültürü derslerine ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(41), s. 480-500.
- Arslan, M. (2006). Almanya'daki Türk işçi çocuklarının eğitim sorunları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 233-245.
- Avrupa Konseyi, (2001), Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assesment: Council of Europe, Cambridge University Pres.
- Baş, G. ve Beyhan, Ö. (2012). İngilizce dersinde tematik öğrenme yaklaşımına dayalı öğretimin öğrencilerin akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi. *Turkish Journal of Education*, 1(2), 1-13.
- Council of Europe, Common European FrameworkOf Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment, Language Policy Unit, Strasbourg Www.Coe.Int/Lang-Cefr) .
- Çelik, N. (2017). Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları üzerine bir değerlendirme. *ULUTURKAD*, 2(1), 21-33.
- Çınar, İ. ve İnce, B. (2015). Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarındaki söz varlığına derlem temelli bir bakış. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1),198-209.
- Deniz, K. ve Uysal, B. (2010). Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni ve yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü öğretim programı. *TÜBAR*, XXVII (Bahar),239-261.
- Ekmekçi, V. ve Karadüz, A. (2015). Yurt dışında yaşayan iki dilli çocuklar için hazırlanan Türkçe ve Türk kültürü dersi kitabına eleştirel bir bakış. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(15), 361-378.
- Güler Arı, T. (2015). İki Dilli Türk Çocuklarının ve Velilerin Ana Dili Türkçeyi Öğrenme Tutumları (Aisne Bölgesi-Fransa Örneği) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Hancı Yanar, B. (2020). Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretim programının değerlendirilmesi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- Irmak, Y. (2016). Belçika'da Türkçe öğretiminin sorunları ve Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarına eleştirel bir yaklaşım. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 301-312.
- Karabulut, H. (2019). Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü dersinin din kültürü ve ahlak bilgisi öğretimi açısından değerlendirilmesi (İsviçre örneği). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne. Yüksek Lisans Tezi.
- Karadağ, Ö. ve Baş, B. (2019). Türkçe ve Türk kültürü dersine dair ihtiyaç analizi. *Sakarya University Journal Of Education*, 9(3), 434-454.

- Kartal Güngör, T. (2015). Fransa'da Türkçe ve Türk kültürü derslerinin mevcut durumu, öğretim programı ve uygulamada karşılaşılan sorunlar. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, UDES, 2662-2668.
- Kayır, G. (2018). Türkçe ve Türk Kültürü dersi'nde görev temelli etkinliklerin İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarının akademik başarı ve motivasyonlarına etkisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi.
- Kazu, H. ve Aslan, S. (2013). Serbest etkinlik dersinin birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi (Elazığ ili örneği). *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (Temmuz 2013/II), 133-145.
- Kolay, G. (2018). Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocukları için Hazırlanmış Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitaplarında Kültürel Öğeler, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Bolu.
- Krathwohl, D.R., Bloom, B.S. & Masia, B. B. (1964). Taxonomy of educational objectives, Book II. Affective domain. New York, NY. David McKay Company, Inc.
- Mete, F., Yeşilyurt, E. ve Keskin, H. (2018). İkidilli Türk çocukları için hazırlanan "Türkçe ve Türk kültürü" kitaplarında atasözü öğretimi. *IJLET*, 6(2), 174-183.
- Oksal, A. ve Güner, F. (2017). Fransa'daki Türkçe ve Türk Kültürü dersine yönelik veli ve öğrenci görüşleri: Aveyron bölgesi örneği. *IJLET*, (5)4, 73-84.
- Solmaz, M. (2019). Belçika'daki Türkçe ve Türk kültürü dersinin bağlam ve çokkültürlü eğitimin boyutlarına göre değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi
- Sönmez, H. (2017). Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre tasarlanan Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (Model Önerisi) Doctoral Thesis, Marmara University, İstanbul.
- Sönmez, H. (2018). Fransa'da Türkçe eğitiminin ihtiyaçları üzerine bir durum incelemesi. *Turkish Studies*, 13(27), 1285-1303.
- Sönmez, H. (2019). Bilişsel ve duyuşsal/üstbilişsel temelli hikâye değerlendirme stratejisi ve dereceli puanlama anahtarı. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1079-1119.
- Sönmez, H. (2019a). The effectiveness of cognitive ve metacognitive/affective strategies in story writing process. *International Journal of Languages' Education ve Teaching*, 7(3),109-125.
- Sönmez, H. (2019b). The strategies for designing activity related to listening/following skills ve assessment rubric. *Educational Policy Analysis ve Strategic Research*, 14(2), 124-154.
- Sönmez, H. (2019c). Prospective teachers' activity designing skills in accordance with cognitive constructivism strategies. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 7(4), 1681-1703.
- Yağmur, K. (2009). Türkçe ders kitapları dil gelişimini ne oranda desteklemektedir? *Cito Eğitim: Kuram ve Uygulama*, 2, 53-64.
- Yıldız, C. ve Çakır, M. (2016). Almanya'daki Türk öğretmenlerin bu ülkede verdikleri Türkçe ve Türk kültürü dersinin uygulanmasına ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar. Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kongresi, 20-21 Mayıs 2016.
- Yıldız, C. ve Çakır, M. (2016). Yabancılarla Türkçe Öğretimi Üzerine Araştırmalar (Edt. Alparslan Okur, Bekir İnce, İsmail Güleç). Sakarya Üniversitesi Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları. ISBN: 978-605-4735-82-2.